

ЄВРОПА 20.02.2026 | Ірина Красноштан

Чотири ілюзії за чотири роки повномасштабної війни Росії проти України

Світ звик до терору, вірить у ритуальні переговори та сподівається, що час усе вирішить. Але ілюзії не зупиняють війну.

24 лютого виповниться чотири роки з початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну. 1462 дні. Для багатьох це число нічого не означає. Дехто в світі, можливо, навіть здивується, дізнавшись, що війна досі триває, бо перестав стежити за новинами. Але для наочності варто зазначити, що нібито коротка «спеціальна операція» Росії триває вже довше, ніж тривав опір армії Радянського Союзу нацистській Німеччині в Другій світовій війні.

Через чотири роки ми бачимо парадокс: постраждалих від звірств росіян побільшало, але світ досі в полоні ілюзій, що очевидно з його реакції і поведінки. Реальність же різко відрізняється від цього сприйняття.

Ілюзія нормальності

Те, що колись шокувало, стало звичним. Життя українців під бомбами і дронами в центрі Європи, на жаль, уже повсякдення. Один обстріл за простою може означати 24 балістичні ракети і 200 дронів над головами українців всього за одну ніч (як 12 лютого). Лягаючи спати, ти не знаєш, чи прокинешся ти і твої близькі наступного ранку.

Рекордні обстріли України вже нікого не шокують. 20 російських дронів в повітряному просторі Польщі або невідомі дрони над критичною інфраструктурою Європи опиняються на перших шпальтах. Але рекордну 91 балістичну ракету, націлену на Україну (як в січні 2026 року), майже ніхто в Європі не помічає. Що таке 6000 бойових дронів, 5500 керованих авіаційних бомб і 158 ракет різних типів на місяць, важко навіть уявити, тому це стає просто

статистичним показником. Тож масштаби вже не обговорюють, а просто терплять.

Життя українців під бомбами і дронами в центрі Європи, на жаль, уже повсякдення

Зима 2025-2026 років була найсуворішою: через регулярні удари по енергетичній інфраструктурі оселі залишилися без опалення та електроенергії при температурі мінус 20-25 °С, температура в багатьох будинках впала до 7-10 °С. Але жахливі обстріли Росією української цивільної інфраструктури, пошкодження електростанцій і підстанцій, які забезпечують опаленням мільйони українців, з метою занурити їх в темряву й холод, сприймаються як фоновий шум.

Це продумана стратегія Росії: вбивати не тільки ракетами і дронами, а й холодом. Ілюзія полягає в вірі, що до цих страждань можна звикнути, ніби нормалізація терору – це щось допустиме.

Ілюзія солідарності

Парадокс підтримки України не менш вражаючий. Деякі закордонні оглядачі здаються більш втомленими війною, ніж українці, які в ній живуть. В той час як люди в Україні стали страждати більше, громадська підтримка України в деяких країнах значно зменшилася. Ці суперечності та слабкості негайно використовує Росія, поглиблюючи їх гібридними методами.

Хоча сплески солідарності є й досі. Після потужних ударів по енергетиці було зібрано мільйони євро на термінову допомогу Україні, зокрема в таких країнах, як Польща, Чехія й багато інших. Але емоційна підтримка ситуативна, а от стратегічна загроза постійна.

Підтримку України не слід вважати просто проявом щедрості, її треба сприймати як внесок в загальноєвропейську безпеку

Пакети гуманітарної та військової допомоги від урядів також надходять. Європейці змогли активізуватися на тлі зменшення американської допомоги. Але характер допомоги, хоч він і змінився за ці роки, визначають не реальні потреби, а політичні компроміси та обмеження. Незважаючи на довгі розмови, Україна не отримала ракет «Томагавк» або «Таурус». Партнери обмежували використання далекобійних

засобів. Політична воля до створення «небесного щита» над Україною відсутня. Судна російського «тіньового флоту» продовжують плавати без особливих перешкод.

Сама лише підтримка не замінить структурний підхід, орієнтований на реальні потреби, та реальну політичну волю. Ба більше, підтримку України не слід вважати просто проявом щедрості, її треба сприймати як внесок в загальноєвропейську безпеку.

Ілюзія дипломатії

Переговори перетворилися на ритуал. Іноді говорять про прогрес, але в Україні ніхто не відчуває наближення до миру ні на крок.

Цілий рік міжнародна спільнота жила з надією, що війна скоро закінчиться. Однак ми вже в 2026 році, а перемир'я не видно. Про нереалістичні «мирні переговори» багато говорять, активно обговорюють навіть можливу дату виборів, але досі немає чіткої стратегії того, як змінити стратегічні плани Росії.

Слово «перемога» все рідше зустрічається, коли говорять про Україну, як, до речі, і слово «відповідальність», коли говорять про країну-агресора. В міру того як увага зосереджується на територіях Донбасу, Крим практично випадає з рівняння. Але поки Крим перебуває під російською окупацією (з 2014 року), Чорноморський регіон не буде в безпеці, незалежно від будь-яких тимчасових угод.

*Росія використовує
переговори як
прикриття для ескалації
конфлікту і спроб
дипломатичним шляхом
отримати те, чого вона
не може досягти воєнним
шляхом*

На Україну тиснуть, щоб вона віддала частину Донецької області Росії, ніби це покладе край війні. При цьому елегантно забувають, що Росія не змогла захопити ці території воєнним шляхом навіть не за чотири роки, а за дванадцять.

Без відчутного прогресу переговорів, з кожним дроном і ракетою, що падає на українців, і з продовженням російського терору стає дедалі очевидніше, що Росія не прагне миру. Натомість вона використовує переговори як прикриття для ескалації конфлікту і спроб дипломатичним шляхом отримати те, чого вона не може досягти

Ілюзія часу

У воюючій країні час іде інакше. Як зазначив президент України Володимир Зеленський в промові на недавній Мюнхенській безпековій конференції, нові технології з'являються швидше, ніж політичні рішення, необхідні для протидії їм.

Український опір героїчний, але має вимірювану ціну – людські життя і страждання. Українці не термінатори, як справедливо нагадує світові Зеленський.

Деякі європейські лідери говорять про деградацію російської економіки і виснаження Росії. Але про те, що Росія врешті-решт сама дійде до краю, можна тільки мріяти. Тиск не накопичується автоматично, його треба чинити. При цьому президент США Дональд Трамп використовує час як інструмент тиску на Україну, натякаючи, що Зеленський має діяти швидко, бо «вікно можливостей» може закритися.

Союзникам і партнерам не можна далі покладатися на надію, риторику чи ритуальні переговори в питанні виживання України. Ілюзії українців не захистять. Це можуть зробити тільки рішучі дії, відповідні масштабу загрози.

Не лише Україна потребує підтримки Європи – Європі також потрібна Україна. Через трагічну необхідність українська армія стала єдиною в Європі – і, можливо, у світі – силою з всебічним бойовим досвідом ведення високоінтенсивної сучасної війни проти російської агресії.

Нещодавні навчання – зокрема публічно оприлюднений приклад із навчань НАТО «Їжак» в Естонії – продемонстрували, наскільки багато європейські армії можуть перейняти з українського досвіду. Тактика протидії дронам, багаторівнева адаптація протиповітряної оборони, швидкі інновації на полі бою – для України це не теоретичні концепції, а щоденна практика, здобута ціною крові.

Європа потребує не лише глибокої співпраці з Україною у сфері оборонних інновацій, а й готовності вчитися в українців – і навіть діяти спільно – на землі та в повітрі. Це не благодійність, а питання взаємної безпеки.

Ми повинні працювати разом, щоб захистити Україну сьогодні – і Європу завтра.

Ірина Красноштан

Ірина Красноштан (Iryna Krasnoshtan) – експертка з питань зовнішньої політики та безпеки, зокрема з питань відносин між НАТО та Україною і трансатлантичних відносин. Вона є програмною директоркою «Міжнародного центру української перемоги» (НУО). З 2012 до 2023 року працювала в Бюро зв'язку НАТО та Представництві НАТО в Україні, у тому числі шість років на посаді політичної аналітикині. У 2022 році Ірина була трансатлантичною стипендіаткою Центру аналізу європейської політики (СЕРА).

